

Remissvar

2017-07-05

Regeringskansliet  
Kulturdepartementet

***ESVs rapport: Analys av Sametinget – finansiering och intern styrning och kontroll, 2017:6, Ku2017/00365/DISK***

Sámiid Riikkabellodat vill lämna följande synpunkter på Ekonomistyrningsverkets iakttagelser och förslag i rubr rapport:

*Bakgrund*

ESV har på uppdrag av regeringen analyserat Sametingets arbete med intern styrning och kontroll och hur myndigheten använder statliga medel. Analysen har även omfattat förutsättningarna för att verksamheten bedrivs effektivt utifrån gällande reglering och hur verksamheten kan effektiviseras.

I analysen har ESV utgått från sametingslagen, Sametingets instruktion, och Sametingets regleringsbrev. En viktig utgångspunkt har varit att omfattningen av det samiska självbestämmandet inte ska påverkas.

**3.1.3 Sametingets ledningsform är ovanlig**

ESV redovisar att i myndighetsförordningen framgår att myndighetens ledning har ansvar inför regeringen för verksamheten och ska se till att den bedrivs effektivt och enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i EU.

ESV redovisar också att i myndighetsförordningen framgår att myndighetens ledning ansvarar inför regeringen för verksamheten och att regeringen utser myndighetens ledning. Regeringen har då möjlighet att byta ut myndighets ledning om regeringen anser att myndigheten missköter myndigheten. Detta gäller inte Sametinget eftersom Sametingets konstruktion ger Sametingets myndighet en annan ledningsform. ESV konstatera att Sametingets ledningsform utgår från att plenums ordförande är myndighetens chef. Vem som är myndighetens ledning är däremot inte uttryckt.

***Sámiid Riikkabellodat delar ESVs förslag om att det finns behov av att tydliggöra vem som är Sametingets myndighetsledning. Enligt Sámiid Riikkabellodats mening är det Sametingets styrelse som får anses utgöra myndighetens ledning (inte kanslichefen).***

### **3.2 Ansvarsfördelningen – vem beslutar om vad i praktiken?**

Enligt ESV fördelas uppgifter och ansvar mellan de folkvalda ledamöterna och kansliet enligt interna och externa styrdokument. Även ansvaret att fatta beslut i för myndigheten centrala frågor är uppdelat i flera av Sametingets funktioner. Det innebär att ansvaret inte är samlat hos en funktion vid myndigheten vilket kan leda till problem.

Även statskontoret har i sin myndighetsanalys 2010 konstaterat att ledningsansvaret hos Sametinget inte är samlat hos en funktion vid myndigheten.

ESV redovisar också i sin analys att Sametinget har en ovanlig ledningsform med otydliga ansvarsförhållanden vilket påverkar myndighetens möjligheter till en effektiv intern styrning och kontroll.

***Sámiid Riikkabelodat finner att ESVs förslag att tydliggöra att styrelsen har myndighetsledningsansvaret i Sametinget är bra. Sámiid Riikkabelodat anser att det också är angeläget att tydliggöra kanslichefens ansvar för löpande verksamhet. Vi anser att det är lika viktigt att tydliggöra ansvar och befogenheter mellan plenum, Sametingets styrelse (myndighetsledning), nämnder och kanslichefen. Lika viktigt är det att påminna om att Sameting inte kan anses var helt jämförbar med andra statliga förvaltningsmyndigheter enligt propositionen 1992/93:32 Om samer och samisk kultur:***

***”Ett kraftfullt instrument för främjande av den samiska kulturens utveckling bör dock kunna skapas genom en särskild myndighet med överblick över de samiska frågorna, förutsatt att samerna själva engageras i denna myndighets verksamhet.***

***För att få ett verklig engagemang från den samiska befolkningen bör denna myndighet göras annorlunda än ett traditionellt statlig verk. Utredningen har till den delen föreslagit att myndigheten får formen av ett sameting vars ledamöter utses bland samerna genom val.***

***I övrigt bör regeringen genom en instruktion ge närmare föreskrifter. En sådan instruktion får givetvis ta hänsyn till den speciella ställning Sametinget intar som statlig förvaltningsmyndighet”***

### **3.3 Förutsättningarna för de folka ledamöterna**

ESV noterar att den förtroendevalda delen av Sametinget har en stor roll för hur Sametinget ska bedriva sin verksamhet och uppfylla de krav som ställs på Sametinget som statlig myndighet. De förutsättningar som de folkvalda ledamöterna har för att utföra sina uppgifter är således centrala för hur Sametinget kan fungera.

***Sámiid Riikkabelodat noterar att ESV inte redovisar några förslag på hur de folkvalda ledamöterna skulle kunna förbättra sina möjligheter att kunna utföra sina uppgifter trots att ESV noterar att det finns behov av utbildning om bl a statsförvaltningen.***

#### **4.2 Sametingets ledningsform är logisk om än komplex och komplicerad**

ESV konstaterar att Sametinget har en ovanlig ledningsform med otydliga ansvarsförhållanden, vilket påverkar myndighetens möjligheter till en effektiv intern styrning och kontroll. Sametingets skiljer sig från andra förvaltningsmyndigheter genom att det är de folkvalda i plenum som utser myndighetens styrelse och inte regeringen. Ett annat särdrag är också att det är styrelsen – inte regeringen – som anställer kanslichefen.

Den komplexa ledningsformen gör det komplicerat att förstå vad som avses med Sametinget i lagar och författningar. När myndighetens namn – Sametinget – används är det myndigheten i sin helhet som avses och beslutanderätten utgår då från myndighetsledningen. Sametinget är myndighet i sin helhet men beslutanderätten utgår då:

- från Sametinget när ledamöterna sammanträder i sameting (plenum)
- från Sametingets styrelse och nämnder när det gäller myndighetsutövning och förvaltning eller
- från Sametingets kanslichef när det gäller arbetsgivarpolitiken

Vem eller vilken som avses med Sametinget får förstås i vilket sammanhang som Sametinget nämns, vilket enligt ESV öppnar för olika tolkningar och otydlighet om vad som avses.

***Sámiid Rikkabellodat anser att det finns ett stort behov av att tydliggöra vad som avses med begreppet Sametinget hos såväl regeringen (nyvald), andra myndigheter och andra externa intressen och den stora allmänheten eftersom många har svårt att förstå vilken del av Sametinget som avser i olika sammanhang. (Se även prop 1992/93:32 Om sameer och samisk kultur)***

#### **4.4 Identifierade områden för effektivare intern styrning och kontroll**

ESV redovisar att det är av betydelse för vem som den interna styrningen och kontrollen ska ge trygghet till. När det är Sametinget (plenum) som beslutar eller delegerar beslutanderätt är det ledamöterna i Sametingets plenum som har behov av en betryggande intern styrning och kontroll. På samma sätt är det ledamöterna i styrelsen och nämnderna som behöver en betryggande intern styrning och kontroll när dessa beslutar eller delegerar beslutanderätt.

Den interna styrningen och kontrollen skulle bli effektivare om sametingslagen och instruktionen för Sametinget tillämpas på det sätt som beslutanderätten fördelas i författningarna. Det görs inte idag. ESV noterar att självbestämmande utgår från sametinget (plenum) och den offentliga makten utövas av styrelsen och nämnderna.

***Sámiid Riikkabellodat anser att redovisningen av den interna styrningen och kontrollen i Sametinget inte bara är viktig för regeringen - utan den finns behov att tydliggöra att redovisningen av den interna styrningen och kontrollen är minst lika viktig för Sametingets plenum t ex när det gäller mål enligt fastställda politiska program, verkställighet av antagna motioner, budgetramar mm.***

#### 4.4.5 Att styra med mål i verksamheten

ESV konstaterar att Sametingets vision nämner inte uttryckligen rennäring och andra samiska näringar på samma sätt som regeringens mål för utgiftsområdet. Så länge regeringen och myndigheter har samma uppfattning om att kultur inkluderar rennäring och andra samiska näringar är det inte problem. Problem kan uppstå om det i ett annat sammanhang görs åtskillnad mellan kultur och näring.

***Sámiid Riikkabelodat anser att de av Sametingets plenum antagna politiska program, strategier uttryckligen redovisar vision, mål och delmål inom rennäringen, samiska näringar, språk, kultur, vindkraft, traditionell kunskap, gruvexploatering, mm. Däremot är all redovisning i Sametinget inkl årsredovisningen inriktad på att redovisa måluppfyllelsen till regeringen i enlighet med regeringens mål för Sametinget.***

***Sámiid Riikkabelodat anser därför att det finns en mycket stor kunskapslucka om Sametingets folkvaldas verksamhet eftersom Sametingets redovisningar i t ex årsredovisningen helt saknar redovisning av måluppfyllelsen utifrån de av Sametingets plenum antagna politiska program, policys och planer för Sametingets olika politiska sakområden. Sámiid Riikkabelodat anser därför att den interna styrningen och kontrollen även ska omfatta redovisning till Sametingets plenum när det gäller måluppfyllelse av Sametingets beslutade mål för olika politikområden.***

#### 4.4.6 Regeringens utnämningssmakt över Sametinget.

ESV redovisar att Sametinget – även utan regeringens utnämningssmakt – är en förvaltningsmyndighet under regeringen. Regeringen styr Sametinget genom lag, instruktion, regleringsbrev och andra beslut.

ESV föreslår att plenums ordförande benämns som talman för att minska risken för missförstånd vid representation.

Om regeringens skulle utse kanslichef är det en utnämningssmakt som är jämförbar med andra förvaltningsmyndighet i allmänhet. En anställning av kanslichef kan ske efter förslag av Sametingets styrelse.

***Sámiid Riikkabelodat finner det ändamålsenligt att plenumsordförande benämns talman. När det gäller tillsättande av kanslichef delar inte Sámiid Riikkabelodat ESVs förslag att regeringen ska utse kanslichefen. ESV konstaterar själv i sin redovisning att Sametinget i sin nuvarande form är en myndighet under regeringen och att regeringen styr Sametingets verksamhet genom lag, instruktion, regleringsbrev och andra beslut trots att regeringen idag inte tillsätter kanslichef.***

***Jämför vad som anges i prop 1992/93:32 om att myndigheten Sametinget ska göras annorlunda än ett traditionellt statlig verk och att hänsyn tas till den speciella ställning Sametinget intar som statlig förvaltningsmyndighet***

***Sámiid Riikkabelodat kräver därför att Sametingets myndighetsledning (styrelse) även framledes ska utse kanslichefen för att kunna säkerställa god och samlad förvaltning.***

***Sámiid Riikkabelodat noterar att inom kommunala förvaltningsmyndigheter är det den politiska valda kommunstyrelsen som utser sin kommunchef.***

***Regeringen har också 2017 ändrat förordningen med instruktion för Sameskol-styrelsen (2011-02-24, ändring 2017:302) i vilken Nämnden för Sameskolstyrelsen nu utser sin förvaltningschef istället för som tidigare att Sametinget utser Sameskolstyrelsens förvaltningschef.***

### **5.2.2 Sametingets sammanlagda förvaltningskostnader**

ESV redovisar att Sametingets verksamhetskostnader per den 30 november 2016 uppgår till 60 913 tkr att jämföras med förvaltningsanslaget på 39 397 tkr. Myndighetens förvaltningsanslag är alltså lägre än myndighetens totala verksamhetskostnader.

Av verksamhetskostnaderna på 60 913 tkr har 31 620 eller 52 % redovisats mot förvaltningsanslaget. Resterande del 48 % redovisas mot sakanslagen. ESV finner att en relativt hög andel verksamhetskostnader redovisas mot sakanslagen. Övriga förvaltningsmyndigheter redovisar i genomsnitt 31 % verksamhetskostnader mot sakanslag.

***Sámiid Riikkabelodat finner det förkastligt att regeringen och granskade myndigheter inte funnit det anmärkningsvärt att Sametinget belastat och fortfarande belastar Sametingets sakanslag med så stor andel förvaltningskostnader.***

***Sámiid Riikkabelodat kräver att andelen förvaltningskostnader som ska få belasta sakanslagen måste minska i betydande omfattning. Konsekvensen av att en sådan stor andel förvaltningskostnader belastar sakanslagen idag är att såväl utvecklingsinsatser som ordinarie verksamhet inom de olika sakområdena får stå tillbaka. Sámiid Riikkabelodat anser Sametingets förvaltningsanslag ska höjas motsvarande de redovisade och verkliga verksamhetskostnaderna för Sametingets förvaltning.***

#### *Anslag Främjande av rennäring*

I anslaget för Främjande av rennäring har en stor del förvaltningskostnader redovisats bl a personalkostnader.

ESV redovisar att alla anslagsposter i de tre sakanslagen har Sametinget påfört lönekostnader inkl sociala avgifter, lokalhyror och resekostnader. Det betyder att lönekostnader och lokalhyror är redovisade på sju olika anslagsposter men att regeringen bara räknar upp förvaltningsanslaget med pris- och löneomräkning. Slutsatsen är att fem (5) sakanslagsposter där det redovisas förvaltningskostnader gröps ur eftersom löne- och hyreskostnader blir dyrare med åren men vid

beräkningen av anslagstilldelningen tar regeringen ingen hänsyn till detta. ESV konstaterat att Sametinget under den senaste 10 års perioden i praktiken fått minskad anslagstilldelning på fem sakanslagsposter. Tilldelat anslag till dessa fem (5) sakanslagsposter är för 2016 totalt 135 milj kr,

Även övergripande centrala kostnader samt IT-kostnader och administrativa kostnader som är specifika för myndighetens fyra kontor avseende förvaltning fördelas enligt Sametingets riktlinjer med olika fördelningsnycklar ut på sakanslagen. De centrala kostnaderna är avgifter till arbetsgivarverket, Statens servicecenter, växelkostnader, bankkostnader, IT-kostnader samt administrativa kostnader som har något med Sametingets fyra kontor att göra t ex hyra kopieringsmaskiner, TV-licenser, post, bevakningstjänster, städning, lokalhyra och prenumerationer.

ESV konstaterar att den av regeringen tilldelade förvaltningsanslagspost inte finansierar Sametingets totala verksamhetskostnader. Sammanfattningsvis är det en stor del av Sametingets gemensamma administrativa kostnader som fördelas ut på sakanslagen och frågan är om regeringen har menat att förvaltningskostnader i form av OH-kostnader ska fördelas på alla de sakanslagsposter som tillhör den s k sakanslagen.

ESV redovisar att en del av förvaltningskostnaderna får fördelas ut på sakanslagen även om det idag är otydligt var gränsen går eftersom de finansiella villkoren i Sametingets regleringsbrevet är otydliga.

***Sámiid Riikkabellodat finner att ESVs redovisning av Sametingets anslagsmedel är korrekt och bekräftar vår uppfattning om användningen av både Sametingets förvaltningsanslag och sakanslag.***

***Sámiid Riikkabellodat kräver därför att Riksdagen/Regeringen höjer Sametingets förvaltningsanslag och sakanslag till de verkligt redovisade kostnader som i mångt och mycket beror på att regeringen tilldelat Sametinget för litet anslag t ex i samband med överföring av förvaltningsuppgifter från Länsstyrelserna och Jordbruksverket år 2007. Även andra uppdrag har tilldelats Sametinget utan särskild finansiering. Vi anser också att finansiering av nya uppdrag till Sametinget framledes ska ingå i beslutet från regeringen.***

***Sámiid Riikkabellodat kräver vidare att andelen förvaltningskostnader för Sametinget ska minska i sakanslagen i framtiden. Vi menar att en av orsakerna till den aktuella ekonomiska situationen i Sametinget är att regeringen inte hört sammat Sametingets mångåriga begäran om utökad förvaltningsanslag och sakanslag (budgetunderlagen) vilket lett till negativa konsekvenser för rennäringen, den samiska kulturen, språket och samiska samhället eftersom det inte funnits utrymme för nödvändiga utvecklingsinsatser inom befintliga ekonomiska ramar.***

### **5.2.3 Alternativa förbättringsförslag för problematiken med förvaltningskostnader på sakanslagen**

ESV redovisar att de finansiella villkoren hos statliga myndigheter är att sakanslag inte används för förvaltningskostnader.

ESV redovisar också att det finns otydligheter i Sametingets regleringsbrev om hur stora förvaltningskostnader som får belasta Sametingets sakanslag. Om regeringen anser att redovisningen av förvaltningskostnaderna ska renodlas kan ESV se två alternativ:

1. Direkta kostnader i form av lön, sociala avgifter och hyreskostnader överförs från sakanslagen till förvaltningsanslaget. Sakanslagen har under 10 års tid minskat genom Sametingets nuvarande redovisning. Regeringen behöver öka /höja förvaltningsanslaget med de reella anslagsminskningar som skett under 10-årsperioden,
2. Regeringen i de finansiella villkoren i regleringsbrevet bestämmer en beloppsgräns – takbelopp – för förvaltningskostnaderna på de olika sakanslagen. En sådant förfaringsätt innebär en konflikt med det samiska självsbestämmandet.

***Sámiid Riikkabellodat kräver att regeringen återställer och höjer både Sametingets förvaltningsanslag och även sakanslagen – främst anslaget för Främjande av rennäring och kulturanslaget för att Sametingets förutsättningar att främja och stärka en långsiktigt hållbar rennäringen, stärka och utveckla det samiska kulturen och språket ska kunna realiserats.***

### **5.3 Sametingets sakanslag**

ESV redovisar att Sametinget har fattat beslut om bidrag som ska finansieras med kommande års tilldelade med på Främjandeanslaget och kulturanslaget utan att myndigheten haft något särskilt bemyndigande. Besluten om bidrag gick dessutom utöver den generella bemyndigandet som finns i anslagsförordningen.

#### ***5.3.1 Anslaget Främjande av rennäringen***

ESV redovisar att 75 % av Främjandeanslaget avser anslagsmedlen för ersättningar och bidrag som Sametinget inte själv kan styra över t ex rovdjurs-ersättningar och prisstöd. Sametinget har nyttjat hela den beviljade anslagskrediten. ESV konstaterar vidare att myndigheten själv har mycket svårt att vidta några övriga åtgärder för att undvika ev anslagsöverskridande. Riksrevisionen har lämnat reservation för denna hantering i revisionsberättelsen.

***Sámiid Riikkabellodat finner att de förhållanden som ESV redovisar för när det gäller sakanslagen inte kan belastas Sametinget eftersom detta är en konsekvens av att regeringen varse sig hörsammat Sametingets mångåriga begäran om ökade anslag eller Sametingets begäran om minskad detaljregering i regleringsbreven från regeringens sida och regeringens otydlighet när det gäller de finansiella villkoren i regleringsbreven för Sametinget.***

### **5.3.2 Anslaget Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete.**

ESV redovisar också att Sametinget har beslutat om utbetalningar som ska finansieras med tilldelade medel nästkommande år, vilket översteg bemyndigandet i anslagsförordningen och myndigheten har inget särskilt beställningsbemyndigande. Myndigheten har inte följt regelverket.

#### *5.3.3 Alternativa förbättringsförslag för främjandeanslaget*

ESV föreslår följande när det gäller det att lösa problemet med den svåra uppskattningen av hur stora bidragsmedel som Sametinget ska betala ut årligen

1. Sametinget beviljas en anslagskredit som "tar höjd" för mycket senas underlag som innebär större utbetalningar än vad som preliminärt beräknats. Anslagsposten kan delas upp så att anslagskrediten kopplas till posten som avser de svårprognostiserade bidragsutbetalningarna.
2. Sametinget utför mindre verksamhet under denna anslagspost. Vissa delar av anslagsposterna i främjandeanslaget har legat oförändrade sedan 1996. Det har tillförts uppgifter i regleringsbrev utän att ytterligare medel tillförts. Sammanfattningsvis har Sametinget svårt att utföra all verksamhet enligt regleringsbrev under denna anslagspost med mindre resurser.
3. Det tredje alternativet är att rovdjursersättningarna skulle kunna betalas ut i början av det kommande räkenskapsåret. Ersättningarna "rullas över" till kommande år och inräknas i nästkommande års tilldelade anslagsmedel. Denna modell är endast möjlig om det inte innebär stora problem för bidragsmottagarna. De kommer att få vänta på ersättningarna längre tid än idag och frågan är vilka konsekvenser det skulle få. Detta behöver utredas innan detta alternativ genomförs.
4. Sametinget tilldelas mer anslagsmedel vilket kan resultera att hela anslagsposten inte förbrukas. Regeringen bestämmer i vilken mån myndigheten får behålla ev anslagssparande som uppstår.

***Sámiid Riikkabellodat konstaterar allmänt att den aktuella anslagen för samisk kultur inte uppräknats/höjts sedan 1996 trots återkommande uppvaktningar av regeringen för att få tillstånd ökat anslag. Även anslaget för Främjande av rennäringen har till stor del fått hantera både en överdimensionerad rovdjursstam i Sverige och hantering av klimatförändringar inom rennäringen utan att regeringen tilldelat Sametinget utökade medel såsom har skett till med andra areella näringar.***

***Sámiid Riikkabellodat anser därför att det är bara alternativ 4, d v s att Sametinget tilldelas mer anslagsmedel, som Sámiid Riikkabellodat kan ställa sig bakom. Vi anser att det inte kan vara meningen att rennäringen ska få bära de negativa konsekvenserna av att regeringen inte tilldelar tillräckliga anslag för statens rovdjurspolitik och samebyarna dessutom inte får berättigad ersättning så skyndsamt som möjligt. Vi anser också att regeringen***



***skyndsamt tilldelar Sametinget ett anslag för hantering av konsekvenserna av klimatförändringar för rennäringen och samiska näringar.***

***Vi anser slutligen att Sametingets sakanslaget för samisk kultur ska höjas i nivå med de behov som Sametinget under många år redovisat till regeringen för att den samiska kulturen ska få förutsättningar att stärkas och utvecklas.***

## **6. Slutsatser och förslag**

ESV föreslår:

### **6.1 Sametinget är en myndighet – inte flera**

ESV ser ingen anledning att ändra på Sametingets konstruktion d v s folkvalt organ och förvaltningsmyndighet under regeringen.

***Sámiid Riikkabelodat delar ESV mening att det inte finns anledning att ändra på Sametingets konstruktion – däremot krävs det en tydligare ansvarsfördelning mellan Sametingets nivåer och ändrat arbetssätt.***

### **6.2 Förslag till förbättrad intern styrning och kontroll**

ESV konstaterar att Sametingets ledningsform är logisk om än komplex och komplicerad. Trots det är det ESVs slutsats att det är möjligt för Sametinget att säkerställa en betryggande intern styrning och kontroll över verksamheten. Det förutsätter att Sametingets styr- och kontrollmiljö är spårbar och synbar i författningar och interna föreskrifter. Den interna styrningen och kontrollen kan också bli effektivare genom att klargöra fördelningen av beslutsrätten inom Sametinget.

***Sámiid Riikkabelodat delar ESVs slutsats att Sametingets interna styrning och kontroll kan bli effektivare. Sámiid Riikkabelodat anser också att den interna styrningen och kontrollen ska redovisas till Sametingets plenum.***

### **6.3.2 Styrelsen – inte kanslichefen – bör ansvara för verksamheten**

Eftersom styrelsen har beslutanderätten i frågor som rör förvaltning och myndighetsutövning är det styrelsen som de facto är myndighetsledningen. ESV bedömer därför att det inte är ändamålsenligt att kanslichefen är ansvarig för verksamheten. ESV föreslår regeländring :

- det är styrelsen som ansvarar för verksamheten
- det är styrelsen som ser till att kraven på verksamheten uppfylls

***Sámiid Riikkabelodat delar ESVs förslag till regeländring.***

### **6.3.3 Styrelsen bör ansvara för den ekonomiska förvaltningen**

ESV konstaterar att det behövs ändrade rutiner för beslut om budget och budgetunderlag i Sametinget. Det är således styrelsen ensam som bör ansvara för den ekonomiska förvaltningen. Plenum bör besluta om övergripande ramar. ESV föreslår att plenum beslutar om prioriteringar av medel inom verksamhetens finansiering. Plenums prioritering bör ske inför kommande budgetår. Styrelsen bör därefter besluta om detaljbudget.

***Sámiid Riikkabellodat delar inte ESVs förslag till ändrade rutiner för beslut om budget och budgetunderlag. Enligt ESVs redovisning är Sametingets plenum som beslutar om övergripande budgetramar och prioriteringar inför kommande budgetår och styrelsen beslutar om detaljbudgeten utifrån de av plenum beslutade budgetramarna. Det är därför naturligt att Sametingets plenum också beslutar om prioriteringar i budgetunderlaget som redovisas till regeringen. Vi delar ESVs mening att styrelsen ensamt har ansvaret av Sametingets löpande ekonomiska förvaltningen.***

***Sámiid Riikkabellodat finner att även Sametingets plenum har övergripande beslutanderätt när det gäller prioritering av medel till verksamhet, uppdrag och villkor enligt regleringsbrev, t ex samisk biblioteksverksamhet, samiska språkets användning och ställning i samhället, utvecklings av rennäring och andra samiska näringar, utveckling av toleransnivå mm.***

### **6.3.5 Styrelsen bör besluta om arbetsordning och verksamhetsplan för förvaltningen**

ESV föreslår en regelförändring som innebär att styrelsen beslutar om arbetsordning för förvaltningen, arbetsordningen bör innehålla beslut om organisation, arbetsfördelning, delegering av beslutanderätt och formerna för verksamheten. Styrelsen beslutar om verksamhetsplan för förvaltningen. Verksamhetsplanen bör behandlas i flera led så att även sametinget (plenum) involveras.

***Sámiid Riikkabellodat delar ESVs förslag om regelförändring om beslut om arbetsordningen och verksamhetsplan för förvaltningen.***

### **6.3.6 Regeringen bör utse Sametingets kanslichef som myndighetens chef**

ESV bedömer att regeringen bör - i likhet med förvaltningsmyndigheter med ledningsformen styrelse, anställa myndighetschefen inom Sametinget. ESV föreslår att rollen som sametingets (plenums) ordförande ändras till talman och inte utses av regeringen. ESV föreslår regelförändring

- att sametingets (plenums) ordförande benämns talman
- att regeringen upphör att förordna sametingets (plenums) ordförande (talman)
- att regeringen – efter förslag från Sametinget – anställer Sametingets kanslichef

***Sámiid Riikkabellodat delar ESVs förslag att plenums ordförande benämns talman, att regeringen upphör att förordna plenums ordförande.***

***Sámiid Riikkabellodat avstyrker ESVs förslag att regeringen anställer kanslichef. Motivet för våruppfattning är att en god samlad och säkerställd förvaltning förutsätter att det är Sametingets myndighetsledning som anställer kanslichefen. Regeringen kan såsom ESV redovisar under avsnitt 4.4.6 redan idag styra Sametingets verksamhet genom lag, instruktion och regleringsbrev utan att utse kanslichef.***

### **6.3.7 Sametinget bör redovisa insatser som säkerställer en effektiv intern styrning och kontroll**

ESV föreslår att Sametinget utvecklar sin redovisning av insatser som säkerställer en effektiv styrning och kontroll genom att inkludera fler uppgifter i redovisningen tex vilka åtgärder myndigheten vidtar för att förbättra myndighetens interna styrning och kontroll.

ESV redovisar att Sametinget ska ha en internrevision eftersom myndigheten hanterar EU-medel. ESV föreslår att Sametingets styrelse tar ansvar för internrevision och börjar besluta om riktlinjer och revisionsplan för internrevisionen samt om åtgärder med anledning av iakttagelser och rekommendationer från internrevisionen.

***Sámiid Riikkabelodat delar ESVs förslag om effektiv intern styrning och kontroll men vill att redovisningen av den interna styrningen och kontrollen även sker till Sametingets plenum.***

### **6.2.1 Förvaltningskostnaderna påverkar utrymmet för sakverksamheten**

Sametinget redovisar att myndighetens totala verksamhetskostnader för årets 11 månader 2016 uppgår till ca 60 milj kr. Detta ska jämföras med det totala förvaltningsanslaget på 39 milj kr för hela 2016. Förvaltningsanslaget täcker endast 60% av myndighetens totala verksamhetskostnader.

En stor del av myndighetens förvaltningskostnader redovisas mot sakanslag. En slutsats är att Sametinget under en 10 års period i praktiken fått en minskad anslagstilldelning till fem sakanslagsposter.

### **6.2.2 Förvaltningskostnaderna kan renodlas på två sätt**

ESVs slutsats är att den finns otydligheter i Sametingets regleringsbrev kring vilka och hur stora förvaltningskostnader som får belasta myndighetens olika sakanslag. ESV föreslår att förvaltningskostnaderna kan renodlas enligt följande :

1. Direkta kostnader i form av lön, sociala avgifter och hyreskostnader överförs från sakanslagen till förvaltningsanslaget. Sakanslagen har under 10 års tid minskat genom Sametingets nuvarande redovisning. Regeringen behöver öka /höja förvaltningsanslaget motsvarande de verkliga anslagsminskningar som skett under 10-årsperioden
2. Regeringen i de finansiella villkoren i regleringsbrevet bestämmer en beloppsgräns – takbelopp – för förvaltningskostnaderna på de olika sakanslagen. En sådant förfaringssätt innebär en konflikt med det samiska självbestämmandet.

***Sámiid Riikkabelodat kräver att regeringen antar alternativ 1 d v s ökar/höjer förvaltningsanslaget***

### 6.3 Långsiktig lösning för främjandeanslaget

ESV konstaterar att det behövs en långsiktig lösning för främjandeanslaget för att ge myndigheten bättre förutsättningar att planera och genomföra verksamheten. ESV föreslår följande:

- anslagskredit som motsvarar osäkerheten i omvärldsfaktorer och de sena underlagen
- Mindre verksamhet genomförs under anslaget
- Rovdjursersättningarna betalas ut tidigt nästföljande år för att möjliggöra att åtgärder kan vidtas under året
- Anslaget utökas

***Sámiid Rikkabellodat förordar det sista alternativt – att anslaget utökas. Övriga förslag påverkar tredje man (bl a samebyarna, renägare ) vilket kan få negativa ekonomiska och sociala konsekvenser. Alternativet om fördröjd utbetalning av rovdjursersättningar förutsätter att rennäringens organisationer och samebyarna blir involverade i en ev utredning om konsekvenserna av förslaget för renägarna och samebyarna.***

### 6.4 Utveckla de folkvalda ledamöternas roll inom Sametinget

ESV redovisar under detta avsnitt att eftersom Sametinget har fler uppgifter än språkarbete föreslås att Sametingets uppgift enligt sametingslagen 2 kap, § 1, ändras till att besluta om riktlinjer för kulturarbete i vid mening d v s det som inkluderar traditionell samisk kunskap, samiska språket och traditionella samiska näringar.

***Sámiid Rikkabellodat avstyrker ESVs förslag att ändra Sametingets uppgift att enbart fastställa riktlinjer för kulturarbete i vid mening som inkluderar traditionell samisk kunskap, samiska språket och traditionella samiska näringar. Enligt vår mening är Sametingets ansvar och uppgifter redan reglerade i Sametingslagen och en ytterligare förminskning av dessa uppgifter inte är i takt med regeringens uppfattning om att stärka samernas rätt till självbestämmande. Enligt vad ESV tidigare redovisat under avsnitt 4.4.5 innefattar samisk kultur även rennäring.***

***Sámiid Rikkabellodat finner också ESV förslag om ändrade uppgifter för Sametinget inte heller rimmar med de grundläggande principerna om urfolks rätt till självbestämmande i Urfolksdeklarationen.***

Avslutningsvis har Sámiid Rikkabellodat en förhoppning att regeringen nu föreslår en ny och unik organisationsform för Sametinget som bygger på de folkrättsliga förpliktelser Sverige vill leva upp till enligt grundlagsändringen 2011 och utifrån de grundläggande urfolksprinciperna om rätten till självbestämmande. ESVs analys av Sametinget kan då utgöra ett av flera underlag.

Karesuando juli 2017

Per-Olof Nutti, Ordförande för Sámiid Rikkabellodat  
070 212 91 34